

TUVA-tuokio 6.11.2025

Opetusneuvos Hanna Pohjonen

Erityisasiantuntija Satu Hornborg

Opetusneuvos Katri Kuukka

Tänään aiheena:

Opiskelijoiden yksilölliset valinnat

Erityinen tutkinto TUVA-koulutuksessa:

- Perustaitojen vahvistaminen –koulutuksen osa
- Perusopetuksen päättöarvosanojen korottaminen erityisessä tutkinnossa

Yhteishaku

Opiskelijan yksilölliset valinnat tulee mahdollistaa

Opiskelija suorittaa koulutuksen perusteiden mukaisista koulutuksen osista henkilökohtaisten tavoitteidensa ja osaamistarpeidensa mukaisen kokonaisuuden.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskelijalla on mahdollisuus yksilöllisiin valintoihin. Koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa koulutuksen perusteiden mukaisia osia tarvittaessa yhteistyössä 7 §:ssä tarkoitettujen tahojen kanssa. (13§)

Koulutuksen järjestäjän tulee koulutuksen toteuttamisessa olla yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien, nuorisotyön toimijoiden sekä työ- ja elinkeinoelämän kanssa. Koulutuksen järjestäjä täydentää järjestämäänsä koulutusta hankkimalla tarvittavia koulutuksen osia sitä järjestävältä taholta (7§)

Perustaitojen vahvistaminen –koulutuksen osa

Tavoitteena muun muassa:

Opiskelija korottaa perusopetuksen oppimäärän arvosanoja erityisessä tutkinnossa, mikäli se on toiselle asteelle hakeutumisen näkökulmasta tarpeellista.

Keskeinen sisältö:

Opetuksen lähtökohtana ovat perusopetuksen tai aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt.

Arviointi

Jos opiskelija korottaa perusopetuksen arvosanoja, arvioidaan ne perusopetuksen lainsäädännön ja perusopetuksen opetussuunnitelmassa määriteltyjen päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti ([perusopetuslain 628/1998, 38 §:n mukaisessa erityisessä tutkinnossa](#)). Vastuu arvioinnista on sillä koulutuksen järjestäjällä, jolla on perusopetuksen järjestämislupa. Arvioinnista päättävät perusopetuslainsäädännön mukaisesti perusopetuksen opettajat.

Erityisen tutkinnon järjestäminen

- Erityisen tutkinnon järjestää ja todistuksen suorituksesta antaa se, jolla on perusopetuksen järjestämislupa
- Korotus voidaan tehdä opiskelijan iästä ja oppivelvollisuudesta riippumatta joko **perusopetuksessa tai aikuisten perusopetuksessa**, paitsi niissä oppiaineissa, joita aikuisten perusopetuksessa ei tarjota.
- Jos TUVA-koulutuksen järjestäjällä ei ole perusopetuksen järjestämislupaa, on yhteistyö perusopetuksen järjestäjän kanssa erityisen tärkeää.

Erityinen tutkinto

- Koulutuksen järjestäjä laatii koulutuksen aloittavalle opiskelijalle henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, johon kirjataan opintojen yksilöllinen rakentuminen ja eteneminen sekä jatko-opintosuunnitelma. Lisäksi suunnitelmaan kirjataan opiskelijan opetusta, ohjausta ja tukea koskevat tiedot. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa opintojen edetessä. (TL14 §)
- Erityisen tutkinnon suorittamisen tapa ja menettelyt kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan, esimerkiksi:
 - *Miten ja milloin **oppiaineen oppimäärän opetuksen tavoitteet** (tiedot ja taidot) opetetaan ja opiskellaan erityiseen tutkintoon?*
 - *Miten ja milloin arviointi suoritetaan?*

Perusopetuksen arvosanojen korottaminen erityisessä tutkinnossa | Opetushallitus

Erityisen tutkinnon suunnittelu

- Erityisen tutkinnon suorittamisen **tapa ja menetelmät sekä arviointi tulee suunnitella** niin, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa osaamistaan arvosana-asteikolla 4-10 oppiaineen suhteessa tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin
 - tehdään ilman ennakko-oletuksia opiskelijan suoriutumisesta – vaikka ne olisivat opiskelijan itselleen luomiakin
 - jokainen opiskelija saa yhdenvertaiset mahdollisuudet osoittaa osaamisensa
- HUOM! Valmentavan koulutuksen lainsäädäntöön ei sisälly aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista tai hyväksilukua koskevaa sääntelyä (perusteet luku 2.2) eli esimerkiksi lukio-opintojen suorituksia ei voi hyväksilukea perusopetuksen oppimäärän suorituksiksi ja päättöarvosanan korotuksiksi.

Perusopetuksen päättöarvosanojen korotus osana Perutaitojen vahvistaminen -koulutuksen osaa:

Jos opiskelija korottaa perusopetuksen arvosanoja, arvioidaan ne perusopetuksen lainsäädännön ja perusopetuksen opetussuunnitelmassa määriteltyjen päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti ([perusopetuslain 628/1998, 38 §:n mukaisessa erityisessä tutkinnossa](#)).

Vastuu arvioinnista on sillä koulutuksen järjestäjällä, jolla on perusopetuksen järjestämislupa.

Arvioinnista päättävät perusopetuslainsäädännön mukaisesti perusopetuksen opettajat. (TUVA-perusteet, kappale 5.3)

Päätöarvioinnin tehtävä

Päätöarvioinnin tehtävänä on määrittää, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa oppiaineille asetetut tavoitteet perusopetuksen päättyessä. **Päätöarvioinnissa annettava numeroarvosana** tai sanallinen arvio **kuvaa oppilaan osaamisen tasoa suhteessa kunkin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päätöarvioinnin kriteereihin.** (POPS, 6.8)

Päätösarvioinnissa huomioidaan perusopetuksen arvioinnin yleiset periaatteet:

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, arviointiluku 6

- Arviointi on yhdenvertaista
- Arviointi edellyttää avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta
- Arviointi on suunnitelmallista ja johdonmukaista
- Arviointi on monipuolista
- Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin
- Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan ikäkausi ja edellytykset

Päätöarvosanan muodostamisesta 1/2

- Arvioidaan kaikkia oppimäärälle asetettuja opetuksen tavoitteita monipuolisesti, *ei esimerkiksi vain 9-vuosiluokan tavoitteita ja sisältöjä:*
 - arviointimenetelmät valitaan oppiaineen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.
 - tulee tarjota mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan eri tavoin sekä tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisin keinoin.
 - huomioitava, että vain yhden arviointimenetelmän avulla ei voida arvioida kaikkia oppiaineille asetettuja tavoitteita.
 - tilaisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan monipuolisesti kielivarantoaan hyödyntäen. Päätöarvioinnin kriteereitä käytettäessä arvioidaan, missä määrin osaamisen osoittaminen edellyttää opetuskielen ja eri tiedonalojen kielten hallintaa.

Päättöarvosanan muodostamisesta 2/2

- Päättöarvosana on oppiaineen tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu **kokonaisarviointi**. Paremman osaamisen tason saavuttaminen **jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida** hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. (POPS 6.8.1)
- Jos opiskelija on opiskellut rajatun oppimäärän (yksilöllistetyn) mukaan, on hänellä mahdollisuus "korottaa" yleisen oppimäärän mukaan, jolloin arvosana voi olla 5-10 (*tai hylätty*).
- Jos opiskelija haluaa "korottaa" rajattua oppimäärää (yksilöllistettyä) rajattuna oppimääränä, on päättöarvosana aina *5

Koskeen merkitään suoritettun oppiaineen/oppimäärän arvosana, yhteisten oppituntien laajuutta vuosiviikkotunteina EI merkitä.

Arvosanojen korottaminen vai uusi suoritus 1/2

- Opiskelija voi siis osana Perustaitojen vahvistaminen –koulutuksen osaa:
 - Vahvistaa opiskelutaitoja
 - Opiskella uuden oppiaineen/oppimäärän
 - Pyrkiä korottamaan jo suoritettuja perusopetuksen päättöarvosanoja

Arvosanojen korottaminen vai uusi suoritus 2/2

- Yhteishaussa huomioidaan perusopetuksen päättötodistuksen arvosanojen lisäksi vain **aiemmin suoritettujen opintojen suoritukset erityisessä tutkinnossa** ja vaihtoehtoista päättöarvosanoista korkeampi, esim.:
 - Biologian päättöarvosanaa voit korottaa biologian oppimäärällä
 - B2-espanjan päättöarvosanaa voit korottaa vain B2-espanjan oppimäärällä
 - A2-englannin päättöarvosanaa voit korottaa A2- tai A1-englannin oppimäärällä
 - Uskonnon eri oppimäärien päättöarvosanaa voi korottaa myös AIPEn uskonnon eri oppimäärillä ("*Uskonnot maailmassa, U1*")

Jos opiskelija ei ole opiskellut B1-ruotsia perusopetuksen aikana, erityisessä tutkinnossa suoritettua "uuden" BI oppimäärän suoritusta EI huomioida yhteishaussa.